

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3To/2/2019
Identifikačné číslo spisu:	9519100100
Dátum vydania rozhodnutia:	23.10.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Bargel
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:9519100100.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudkýň JUDr. Jany Serbovej a JUDr. Ivetty Macejkovej PhD., LL.M v trestnej veci obžalovaného Mgr. C. W., pre zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona a iné, na verejnom zasadnutí konanom 23. októbra 2019 v Bratislave, o odvolaní prokurátorky Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu Pezinok, pracovisko Banská Bystrica, sp. zn. BB-3T/11/2019 z 28. mája 2019, takto

rozhodol:

Podľa § 319 Trestného poriadku odvolanie prokurátorky Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky z a m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Špecializovaného trestného súdu Pezinok, pracovisko Banská Bystrica (ďalej len „Špecializovaný trestný súd“), sp. zn. BB-3T/11/2019 z 28. mája 2019 bol obžalovaný Mgr. C. W. uznaný za vinného zo spáchania zločinu prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona v jednočinnom súbehu s prečinom zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) Trestného zákona na skutkovom základe, že

- ako policajt ustanovený do funkcie starší referent 1. výjazdu Odboru dopravných nehôd Krajského dopravného inšpektorátu Krajského riaditeľstva PZ v Bratislave, teda ako orgán vykonávajúci objasňovanie okolností dopravnej nehody v zmysle § 64 ods. 2 písm. a) zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke s poukazom na § 58 ods. 4 písm. c) zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch, dňa 9. októbra 2018 v čase približne o 15:00 h vykonával objasňovanie dopravnej nehody s priestupcom Ing. B. T., ktorý sa na základe telefonického predvolania dostavil do budovy Krajského dopravného inšpektorátu v Bratislave na ulici Račianskej č. 147 (ďalej len „KDI KR PZ v BA“) v súvislosti s objasňovaním dopravnej nehody v konaní vedenom na Krajskom dopravnom inšpektoráte v Bratislave pod č. KRPZ-BA-KDI-124-2018-P, ku ktorej došlo dňa 03.09.2018 v Bratislave na I. Z., kedy Ing. B. T. neopatrnou jazdou svojím vozidlom poškodil iné zaparkované vozidlo a v rozpore s ust. § 66 ods. 2 zák. č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke z miesta nehody odišiel, pričom si vyžiadal od Ing. B. T. platok za to, že objasňovanie dopravnej nehody vykoná v jeho prospech, čomu predchádzalo spísanie záznamu o podaní

vysvetlenia podľa § 60 ods. 2 zák. č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, ktorý účelovo spísal tak, aby nebol za vinníka nehody označený Ing. B. T., čím porušil ustanovenie § 2 ods. 1 písm. k) zák. č. 1781/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov a pred budovou KDI KR PZ upresnil výšku úplatku na sumu 1.000,-Eur, pričom mu najprv zdôrazňoval závažnosť priestupku s tým, že mu hrozí vysoká pokuta a môže mu byť zadržaný vodičský preukaz až na dva roky a následne dňa 9.10.2018 v čase o cca 16:34 h vo svojej kancelárii v budove KDI KR PZ prevzal od Ing. B. T. platok vo výške 1.000,- Eur, pričom bol následne zadržaný príslušníkmi PZ.

Za to bol obžalovanému podľa § 329 ods. 2 Trestného zákona s použitím § 39 ods. 1, ods. 3 písm. d) Trestného zákona, § 38 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona s poukazom na § 36 písm. j), písm. l) Trestného zákona, § 37 písm. h) Trestného zákona a § 41 ods. 1 Trestného zákona uložený úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 3 roky. Podľa § 51 ods. 1 Trestného zákona s poukazom na § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona súd výkon trestu podmienene odložil, pričom obžalovanému zároveň uložil probačný dohľad nad jeho správaním v skúšobnej dobe, ktorú podľa § 51 ods. 2 Trestného zákona stanovil vo výmere 5 rokov. Podľa § 51 ods. 4 písm. g) Trestného zákona súd obžalovanému uložil, ako súčasť probačného a mediačného dohľadu, povinnosť podrobiť sa v súčinnosti s probačným a mediačným úradníkom výchovnému programu, súčasťou ktorého bude v každom roku skúšobnej doby povinnosť zúčastniť sa na vlastné náklady ako verejnosť jedného hlavného pojednávania Špecializovaného trestného súdu Pezinok až do vyhlásenia rozsudku v trestnej veci korupcie podľa tretieho dielu osobitnej časti Trestného zákona.

Podľa § 56 ods. 1 Trestného zákona súd uložil obžalovanému peňažný trest vo výške 1.500,- Eur a zároveň podľa § 57 ods. 3 Trestného zákona pre prípad, že by výkon peňažného trestu mohol byť úmyselne zmarený, náhradný trest odňatia slobody vo výmere 2 mesiace. Podľa § 61 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona súd obžalovanému uložil trest zákazu činnosti spojenej s výkonom právomoci verejného činiteľa na dobu 8 rokov.

Špecializovaný trestný súd svoje rozhodnutie odôvodnil nasledovne: „Na hlavnom pojednávaní 28. mája 2019 obžalovaný po zákonom poučení urobil v zmysle § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku vyhlásenie, že je vinný zo spáchania skutkov, ktoré sú mu kladené za vinu. Súd podľa § 257 ods. 7 Trestného poriadku vyhlásenie obžalovaného prijal a podľa § 257 ods. 8 Trestného poriadku vyhlásil, že dokazovanie v rozsahu, v akom obžalovaný priznal spáchanie skutku nevykoná a vykoná iba dôkazy súvisiace s výrokom o treste, náhrade škody alebo ochranného opatrenia. Postupom podľa § 269 Trestného poriadku boli na hlavnom pojednávaní prečítané listinné dôkazy, ktoré hodnotili osobu obžalovaného a jeho majetkové pomery. Z listinných dôkazov mal súd preukázané, že obžalovaný nemá záznam v registri trestov, ani v Ústrednej evidencii priestupkov MV SR. Starosta obce L. v posudku uviedol, že nemá vedomosť o tom, že by sa obžalovaný dopustil priestupku a nebol ani riešený Komisiou životného prostredia výstavby a ochrany verejného poriadku pri Obecnom zastupiteľstve obce L.. Z pracovného posudku vyplynulo, že obžalovaný má dostatočnú znalosť právnych predpisov potrebnú pre výkon zastávanej funkcie. Vo výkone právomoci policajta služby dopravnej polície využíva nadobudnuté teoretické a praktické poznatky a skúsenosti, pričom ich aplikuje primerane k svojej praxi pri objasňovaní dopravných nehôd. Prístup k plneniu úloh súvisiacich s výkonom štátnej služby a úloh vyplývajúcich z jeho popisu služobnej činnosti je na primeranej úrovni. Povinnosti policajta plní riadne a včas. Pokyny nadriadeného a úlohy jemu zverené sa obžalovaný snaží plniť bez závažnejších nedostatkov, k dodržiavaniu služobnej disciplíny nie sú zo strany nadriadených na obžalovaného námietky. Z prehľadu o odmenách a trestoch mal súd preukázané, že od roku 2004 bol obžalovaný 25 krát odmenený, väčšinou za kvalitné plnenie úloh a za vykonanie služobných úloh nad rozsah zverených činností a 4 krát pokarhaný. Z listinných dôkazov mal súd za preukázané, že obžalovaný sa spolu s manželkou stará o dve nepľoťé deti navštevujúce stredné školy. Manželka obžalovaného poberá čistý príjem vo výške 760,92,- Eur. Ku dňu 27.5.2019 predstavovala zostatková istina na hypotéke obžalovaného výšku 55.416,09,- Eur a anuitná splátka na tejto hypotéke je vo výške 233,87,- Eur mesačne. Ďalšie finančné záväzky obžalovaného predstavujú cca 100,- Eur mesačne (Orange a.s.), cca 30,- Eur (Slovak Telekom a.s.), 54,76,- Eur (leasing na automobil), 198,- Eur (preddavkové platby ZSE). Z rámcovej zmluvy o dielo z 1. marca 2019 mal súd preukázané, že objednávateľ A.-R. s.r.o. R.

R. si u živnostníka C.G., na základe jeho podnikateľského oprávnenia, objednal vykonanie prípravných prác k realizácii stavby a dokončovacie stavebné práce pri realizácii exteriérov a interiérov. Zmluvná cena za vykonanie každého jednotlivého diela zmluvy bude určená na základe jednotkových cien alebo pevnej nemennej ceny za dielo dohodnutej oboma zmluvnými stranami pred nástupom na zhotovenie diela. Pri úvahách, aký druh a výmera trestu by spravodlivo zohľadňovali konanie obžalovaného, jeho zavinenie, následok, pohnútku, osobu obžalovaného, pomery a možnosti jeho nápravy a v neposlednom rade aj poľahčujúce a pritŕažujúce okolnosti, vychádzal súd zo zásady, že trest je právnym následkom trestného činu a teda musí byť úmerný k spáchanému trestnému činu. Z listinných dôkazov je zrejmé, že obžalovaný sa spolu s manželkou stará o dve dospievajúce deti, ktoré navštevujú strednú školu. V prípade, ak by bol obžalovanému uložený nepodmienečný trest odňatia slobody, by finančné náklady objektívne dokladované obžalovaným tvorili sumu v takej výške, že by po jej odrátaní od čistej mzdy manželky obžalovaného na mesačné výdavky rodiny zostávala suma cca. 100,- Eur, pričom do výdavkov neboli zahrnuté náklady na stravu a ošatenie. Ako vyplýva z odpisu registra trestov, odpisu z Úradnej evidencie priestupkov, zo služobného hodnotenia a z prehľadu o odmenách a trestoch, obžalovaný doposiaľ žil bezúhonným životom a veľmi pravdepodobne v prípade skutku uvedeného vo výrokovej časti rozsudku ide o ojedinelé vybočenie z rámca zákonného, etického a slušného správania sa. Trest uložený páchatelovi trestného činu má byť sankcia smerovaná výlučne voči páchatelovi trestného činu a teda má postihovať výlučne páchatela a to tak, aby sa zabezpečil čo najmenší vplyv na jeho rodinu a jemu blízke osoby. Samotným uložením trestu páchatelovi trestného činu sa nepriamo postihne i jeho rodina a jemu blízke osoby, ak sú závislé na jeho príjmoch, starostlivosti alebo ostatného zabezpečenia rodiny, či ak sú narušené citové väzby. Vzhľadom na vyššie uvedené súd dospel k záveru, že trest odňatia slobody uložený obžalovanému v rámci zákonnej trestnej sadzby by nezodpovedal pomerom obžalovaného vzhľadom na mimoriadne negatívny vplyv na jeho rodinu, takýto trest by bol neprimerane prísny a na zabezpečenie spoločnosti postačuje aj trest kratšieho trvania. Súd preto obžalovanému uložil úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 3 roky, ktorý podmiennečne odložil na skúšobnú dobu vo výmere 5 rokov, pričom obžalovanému zároveň uložil probačný dohľad nad jeho správaním v skúšobnej dobe. Ako súčasť probačného a mediačného dohľadu súd obžalovanému uložil povinnosť podrobiť sa v súčinnosti s probačným a mediačným úradníkom výchovného programu, súčasťou ktorého bude v každom roku skúšobnej doby povinnosť zúčastniť sa na vlastné náklady ako verejnosť jedného hlavného pojednávania tunajšieho súdu až do vyhlásenia rozsudku v trestnej veci korupcie. Zároveň bol obžalovanému uložený peňažný trest vo výške 1.500,- Eur a pre prípad, že by výkon peňažného trestu bol úmyselne zmarený, obžalovanému ustanovil náhradný trest odňatia slobody vo výmere 2 mesiace. Súd taktiež uložil obžalovanému aj trest zákazu činnosti spojený s výkonom právomoci verejného činiteľa na dobu 8 rokov".

Proti tomuto rozsudku podala odvolanie prokurátorka Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky („ďalej len prokurátorka") v neprospech obžalovaného, čo do výroku o neuložení úhrnného trestu odňatia slobody v zmysle ustanovenia § 329 ods. 2 Trestného zákona a to najmenej vo výmere 5 rokov so zaradením do ústavu s minimálnym stupňom strázenia, pričom v ďalších častiach výroky rozsudku nenapadla. Odvolanie odôvodnila tak, že na postup prvostupňového súdu, uložiť obžalovanému trest pod dolnú hranicu trestnej sadzby, neboli splnené zákonné podmienky. Ustanovenie § 39 ods. 1 Trestného zákona umožňuje mimoriadne zníženie trestu v dvoch prípadoch a to jednak vzhľadom na okolnosti prípadu alebo vzhľadom na pomery páchatela, ak má súd za to, že by použitie trestnej sadzby ustanovenej týmto zákonom bolo pre páchatela neprimerane prísne a na zabezpečenie ochrany spoločnosti postačuje aj trest kratšieho trvania. Z napadnutého rozsudku nie je jasné, čo bolo dôvodom mimoriadneho zníženia trestu odňatia slobody pod zákonom stanovenú trestnú sadzbu u obžalovaného. Prvostupňový súd neuvádza žiadne mimoriadne okolnosti tak, ako to má na mysli ustanovenie § 39 Trestného zákona, konštatuje len, že trest odňatia slobody podľa zákonnej trestnej sadzby vo výmere 5 rokov by bol pre obžalovaného neprimerane prísny. Za pomery páchatela sa považujú okolnosti, ktoré sa týkajú jeho osoby, nesúvisia so spáchaným trestným činom, avšak môžu ovplyvniť úvahy o treste. V podstate ide o rodinné a osobné pomery, ktoré existujú nie v čase spáchania skutku, ale v čase rozhodovania o treste. Ide napríklad o nepriaznivý zdravotný stav páchatela, starostlivosť o početnú rodinu, kde je jediným živiteľom a podobne. Žiadne takéto, prípadne iné výrazné okolnosti, ktoré by umožňovali postup podľa § 39 ods. 1 Trestného zákona, však v danej veci neboli

zistené. Mimoriadnou okolnosťou nemôže byť tá skutočnosť, že obžalovaný má rodinu a dospievajúce deti. Tu treba podotknúť, že jeho manželka je v pracovnom pomere, má čistý mesačný príjem 760,92,- Eur. V zmysle tejto úvahy prvostupňového súdu by v prípade páchatel'ov, ktorí majú rodiny, nemohli byť uplatňované trestné sadzby, pri ktorých zákon automaticky počíta s ukladaním nepodmienečných trestov odňatia slobody. Priznanie sa obžalovaného k spáchaniu trestného činu a to až na hlavnom pojednávaní, či aj vedenie riadneho života pred spáchaním skutku, nemožno mechanicky považovať za okolnosti predpokladané ustanovením § 39 ods. 1 Trestného zákona. Ide totiž o bežne sa vyskytujúce okolnosti, ktoré môžu mať vplyv na uloženie trestu, avšak len v rámci zákonom stanovenej sadzby. Navyše ani prísnosť zákonom stanovenej trestnej sadzby nemôže byť sama o sebe okolnosťou, ktorá by odôvodňovala uloženie trestu pod dolnú hranicu zákonom stanovenej trestnej sadzby. To, že sa obžalovaný priznal k spáchanému trestnému činu, respektíve, že pred spáchaním trestnej činnosti viedol riadny život tak, ako to uvádza súd prvého stupňa v odôvodnení napadnutého rozsudku, preto celkom nie je možné považovať za mimoriadne či výnimočné okolnosti prípadu, či pomery páchatel'a, ktoré by opodstatňovali uloženie trestu pod zákonom stanovenú hranicu, nakoľko ide o bežné poľahčujúce okolnosti. Ustanovenie § 39 Trestného zákona je nazvané „mimoriadne zníženie trestu“, z čoho je možné vyvodit', že ho možno aplikovať len pri ojedinelých okolnostiach, ktoré sa vymykajú z inak bežne sa vyskytujúcich okolností prípadu, či pomerov páchatel'a. Ani okolnosti prípadu nesvedčia tomu, že by práve v nich mohla byť videná možnosť na postup podľa § 39 ods. 1 Trestného zákona. Obžalovaný ako dlhoročný policajt, ktorý má byť vzorom pri dodržiavaní zákonov, sám vyhľadal svedka - agenta, najprv telefonicky, potom ho predvolal na svoje pracovisko a pod hrozbou prísneho trestu za spáchaný dopravný priestupok, hoci mu takýto trest nehrozil, žiadal úplatok za porušenie svojich pracovných povinností. Úplatok si následne vyzdvihol na svojom pracovisku vo svojej kancelárii. Nič z uvedených skutkových okolností nemožno vykladať v prospech obžalovaného, teda spôsobom, ktorý by odôvodňoval uloženie trestu odňatia slobody pod zákonom stanovenú dolnú hranicu trestnej sadzby. K osobným pomerom na strane obžalovaného je potrebné uviesť, že sa vlastným pričinením pripravil o prácu a teda o pravidelný finančný príjem. Priznanie obžalovaného nie je možné preceňovať a izolovane z neho vyvodzovať nutnosť mimoriadneho zníženia trestu pod zákonom stanovenú trestnú sadzbu v každej jednotlivéj veci. Uvedené vyplýva aj z toho, že pri určovaní druhu a výmery trestu je nutné vždy prihliadnuť aj na zavinenie obžalovaného, následok trestného činu, spôsob jeho spáchania a pod. Tieto ostatné zákonné kritériá uvedené v ustanovení § 34 ods. 4 Trestného zákona môžu vo svojom súhrne prevážiť nad priznaním obžalovaného a spôsobiť nutnosť ukladať obžalovanému trest odňatia slobody v zákonom stanovenej trestnej sadzbe, a to napriek tomu, že obžalovaný na hlavnom pojednávaní vyhlásil vinu zo spáchania trestnej činnosti uvedenej v obžalobe. Na záver sa prokurátorka domáha, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok podľa § 321 ods. 1 písm. d), písm. e) Trestného poriadku zrušil a podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku rozhodol rozsudkom, ktorým uloží obžalovanému nepodmienečný trest odňatia slobody v zákonnej sadzbe a to najmenej 5 rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia, pričom ponechá ostatné tresty, ktoré odvolaním nenapadla.

K odvolaniu prokurátorky sa vyjadril obžalovaný prostredníctvom svojho obhajcu tak, že celé odvolanie považuje za nedôvodné. Poukázal na to, že nie je pravdivá námietka prokurátorky, že z napadnutého rozsudku nie je jasné, čo bolo dôvodom mimoriadneho zníženia trestu odňatia slobody pod zákonom stanovenú trestnú sadzbu u obžalovaného. V celom napadnutom rozsudku je riadne a jasne vysvetlené, na základe akých okolností a dôkazov Špecializovaný trestný súd aplikoval ustanovenie § 39 ods. 1 Trestného zákona v súlade so zásadou prihliadania na súhrn okolností a v súlade s ustálenou súdnou praxou a ustanoveniami Trestného zákona o ukladaní trestu. Nenáležitá je aj námietka prokurátorky, keď poukazuje na príjem manželky, pretože ide o izolovaný údaj bez zohľadnenia súhrnu okolností. Špecializovaný trestný súd správne prihliadol na celkovú situáciu v rodine obžalovaného a následky uloženia trestu odňatia slobody na rodinu obžalovaného. Nie je náležitá ani poznámka prokurátorky, že obžalovaný sa priznal k spáchaniu trestného činu na hlavnom pojednávaní. Obžalovaného totižto k priznaniu nemožno nútiť a jeho priznanie v konaní je vždy potrebné vyhodnotiť ako poľahčujúcu okolnosť bez ohľadu na štádium, v ktorom sa prizná. Druh spáchaného trestného činu bol zohľadnený pri uložení trestu zákazu činnosti spojenéj s výkonom právomoci verejného činiteľa na dobu 8 rokov a v podstate aj v peňažnom treste. Uloženie týchto trestov prokurátorka nenapadla odvolaním.

Špecializovaný trestný súd k osobe obžalovaného aj k jeho doterajšiemu životu prihliadol na jeho pozitívne pracovné hodnotenia s početnými odmenami, absenciu dopustenia sa verejnoprávných deliktov a na fakt, že v prípade obžalovaného išlo o jednorazové vybočenie z inak riadneho vedenia života. Uloženie nepodmienečného trestu odňatia slobody by bolo pre obžalovaného a jeho rodinu neprimerane prísne, pričom uložený trest považuje za primeraný. Na záver navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky odvolanie prokurátorky proti napadnutému rozsudku zamietol podľa § 319 Trestného poriadku ako nedôvodné.

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací preskúmal v zmysle § 317 ods. 1 Trestného poriadku zákonnosť a odôvodnenosť napadnutého rozsudku, ako i správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo. Mal pritom na zreteli aj povinnosť prihliadnuť na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku a zistil, že odvolanie prokurátorky nie je dôvodné.

Najvyšší súd konštatuje, že Špecializovaný trestný súd v rámci procesného postupu rešpektoval a dodržal základné zásady trestného konania uvedené v ustanovení v § 2 Trestného poriadku, najmä zásady zákonného procesu - § 2 ods. 7 Trestného poriadku, práva na obhajobu - § 2 ods. 9 Trestného poriadku. Odvolací súd konštatuje, že súd prvého stupňa dospel k vyhlásenému rozsudku po bezchybnom procesnom postupe a v súlade so všetkými procesnými ustanoveniami, ktoré tento proces upravujú.

Pokiaľ sa prokurátorka v odvolaní domáha uloženia trestu odňatia slobody pre obžalovaného v zákonom stanovenej hranici, najvyšší súd sa nestotožňuje s právnym názorom prokurátorky, pretože argumenty Špecializovaného trestného súdu prezentované v rozsudku k výrokom o trestoch (str. 3 - 7 rozsudku) považuje za presvedčivejšie a komplexnejšie ako argumenty prokurátorky v odvolaní, pričom závery Špecializovaného trestného súdu spravodlivo zohľadňujú všetky okolnosti prípadu.

K námietkam prokurátorky však najvyšší súd uvádza nasledovné:

Základné zásady ukladania trestov sú vyjadrené v ustanovení § 34 Trestného zákona. Toto ustanovenie zakotvuje možnosť širšieho ukladania iných trestov, než je trest odňatia slobody, a to ako samostatných trestov, pričom trestné sadzby pri jednotlivých trestných činoch osobitnej časti Trestného zákona obsahujú len sadzbu trestu odňatia slobody. Ide v podstate len o základné zásady, ktoré sú ďalej spresnené a doplnené napríklad ustanoveniami o poľahčujúcich a pritŕažujúcich okolnostiach, o ukladaní trestu pod dolnú hranicu ustanovenej trestnej sadzby a pod.

Podľa § 34 ods. 1 Trestného zákona má trest zabezpečiť ochranu spoločnosti pred páchatelom tým, že mu zabráni v páchaní ďalšej trestnej činnosti a vytvorí podmienky na jeho výchovu k tomu, aby viedol riadny život a súčasne iných odradí od páchania trestných činov; trest zároveň vyjadruje morálne odsúdenie páchatela spoločnosťou. Trest plní funkciu ochrany spoločnosti jednak pred páchatelom trestného činu, voči ktorému sa prejavuje prvok represie (zabránenie v trestnej činnosti), a prvok individuálnej prevencie (výchovy k riadnemu životu), a jednak aj voči ďalším občanom - potenciálnym páchatelom, voči ktorým sa prejavuje prvok generálnej prevencie (výchovné pôsobenie trestu na ostatných členov spoločnosti).

Podľa § 34 ods. 3 Trestného zákona má trest postihovať iba páchatela tak, aby bol zabezpečený čo najmenší vplyv na jeho rodinu a jemu blízke osoby.

Podľa § 34 ods. 4 Trestného zákona pri určovaní druhu trestu a jeho výmery súd prihliadne najmä na spôsob spáchania činu a jeho následok, zavinenie, pohnútku, pritŕažujúce okolnosti, poľahčujúce okolnosti a na osobu páchatela, jeho pomery a možnosť jeho nápravy. V tomto ustanovení sú teda taxatívne uvedené všetky konkrétne okolnosti, na ktoré je súd povinný prihliadnuť pri určovaní druhu

trestu a jeho výmery.

Osobu páchatel'a treba hodnotiť vo všetkých súvislostiach. Pri hodnotení osoby konkrétneho páchatel'a treba posúdiť negatívny alebo pozitívny význam jeho osoby pre hodnotenie nebezpečnosti činu pre spoločnosť, ktoré vyplýva z jeho správania v spoločnosti. Nemôže však ísť len o registráciu osobných údajov páchatel'a bez hlbšieho rozboru jeho osobnosti vo vzťahu ďalším kritériám, ktoré sú rozhodujúce z hľadiska určovania druhu trestu a jeho výmery. V rámci hodnotenia osoby páchatel'a nemožno obísť ani možnosti jeho nápravy, najmä z hľadiska určenia prognózy jeho budúceho vývoja správania, na základe objasnenia jeho osobných vlastností a ich spojitosti so spáchaným trestným činom, vrátane vplyvu sociálnej mikroštruktúry. Pomery páchatel'a sa takisto týkajú hodnotenia jeho osoby, priamo však nesúvisia so spáchaným trestným činom, hoci môžu ovplyvniť úvahy o treste. Ide o okolnosti, ktoré charakterizujú osobu páchatel'a ako objekt trestu, pričom ide o okolnosti, pre ktoré je rovnaký trest pre rôznych páchatel'ov rôzne citelný. V podstate pôjde o aktuálne rodinné a osobné pomery, ktoré existujú v čase rozhodovania o treste, napríklad o majetkové pomery páchatel'a, jeho zdravotný stav a zdravotný stav jeho rodiny, starostlivosť o početnú rodinu, tehotenstvo páchatel'ky a pod.

Podľa § 39 ods. 1 Trestného zákona, ak súd vzhľadom na okolnosti prípadu alebo vzhľadom na pomery páchatel'a má za to, že by použitie trestnej sadzby ustanovenej týmto zákonom bolo pre páchatel'a neprimerane prísne a na zabezpečenie ochrany spoločnosti postačuje aj trest kratšieho trvania, možno páchatel'ovi uložiť trest aj pod dolnú hranicu trestu ustanoveného týmto zákonom.

Okolnosťami prípadu sú všetky skutočnosti, ktoré majú vplyv na posúdenie povahy, charakteru a závažnosti trestného činu, vrátane možnosti nápravy páchatel'a. Mimoriadne zníženie trestu odňatia slobody možno odôvodniť aj okolnosťami, ktoré sú znakom príslušnej skutkovej podstaty trestného činu, pokiaľ ich význam alebo intenzita, ktorou boli naplnené, výraznejšie vybočujú z obvyklých prípadov takýchto trestných činov, a preto odôvodňujú zhovievavejší prístup pri ukladaní trestu. Okolnosťami prípadu však môžu byť aj také okolnosti, ktoré nie sú nevyhnutnou súčasťou príslušnej skutkovej podstaty, pokiaľ sa v danej kvalite a kvantite pravidelne nevyskytujú.

Taktiež je pri tomto ustanovení potrebné prihliadať na pomery páchatel'a. Ich význam pre mimoriadne zníženie trestu odňatia slobody sa zhodnotí podobne ako význam okolností prípadu.

Za pomery páchatel'a odôvodňujúce postup podľa tohto ustanovenia možno považovať viac významných poľahčujúcich okolností pri nedostatku priťažujúcich okolností, vážnu chorobu páchatel'a, závislosť mnohopočetnej rodiny páchatel'a od jeho zárobku, stav zníženej príčetnosti páchatel'a, ak nie je možný iný zákonný postup, starostlivosť páchatel'a o väčší počet osôb na neho odkázaných a pod.

Okolnosti prípadu alebo pomery páchatel'a môžu odôvodniť aplikáciu § 39 Trestného zákona len za predpokladu, že použitie zákonom ustanovenej trestnej sadzby odňatia slobody by bolo pre páchatel'a neprimerane prísne a že účel trestu možno dosiahnuť aj trestom kratšieho trvania.

Mimoriadnymi pomermi páchatel'a podľa § 39 ods. 1 Trestného zákona sú okolnosti, ktoré nemajú priamy vzťah k spáchaniu trestného činu a ktoré nie sú hodnotené v rámci stupňa spoločenskej nebezpečnosti činu. Takými okolnosťami nie je skutočnosť, že sa páchatel' k činu priznal, oľutoval ho a pomáhal ho objasniť. Mimoriadnymi pomermi z tohto hľadiska môže byť napríklad situácia páchatel'a, ktorý sa skutočne stará o väčší počet osôb odkázaných na neho svojou výživou, alebo ktoré sú dokonca v jeho osobitnej starostlivosti, kedy neprítomnosť páchatel'a (ktorý tieto povinnosti riadne plnil) v rodine po dlhšiu dobu by mohla ohroziť riadnu výživu a výchovu týchto osôb (R 19/1967).

Odvolací súd dospel k záveru, že u obžalovaného Mgr. C.G. bolo a je možné, s ohľadom na všetky okolnosti prípadu, uložiť mu trest za použitia ust. § 39 ods. 1 Trestného zákona.

V prvom rade je potrebné uviesť, že páchatel', ktorý sa prizná k trestnému činu a jeho spáchanie úprimne oľutuje (v predmetnej veci je to splnené), prejavuje tým istú dávku racionality (zväčša pod

ťarchou dôkazov), ale aj uvedomelosti. Nielenže tak formálne „získava“ poľahčujúcu okolnosť, ale je aj v materiálnom očakávaní zmierlivejšieho prístupu súdu k nemu, pri ukladaní trestu.

Ak naviac obžalovaný prizná svoju vinu pred začatím procesu dokazovania na hlavnom pojednávaní, nepochybne tak koná v snahe získať ďalší benefit a to možnosť uloženia trestu pod dolnú hranicu trestnej sadzby.

Najvyšší súd už judikoval že: „Ak možno páchatelovi trestného činu, pri uzavretí a schválení dohody o vine a treste, mimoriadne znížiť trest podľa § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Trestného zákona, teda v situácii vopred dohodnutého trestu, možno ust. § 39 ods. 1 Trestného zákona o mimoriadnom znížení trestu odňatia slobody použiť aj v prípade priznania viny podľa § 257 ods. 1 písm. b), písm. c) Trestného poriadku (po prijatí takeéhoto vyhlásenia súdom), keďže páchatel neodvolateľne prijal všetky právne účinky uznania viny, dokonca bez toho, aby bolo akýmkoľvek spôsobom predznamenané rozhodnutie súdu o druhu a výmere uloženého trestu" (S 44/2017).

V zmysle vyššie uvedeného, už samotné priznanie viny podľa § 257 ods. 1 písm. b), písm. c) Trestného poriadku možno považovať za okolnosť prípadu podľa § 39 ods. 1 Trestného poriadku. Obžalovaný priznaním viny (§ 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku) významným spôsobom „uľahčuje“ prácu prokurátorovi a súdu v ďalšom procesnom postupe, najmä ak ide o rozsiahlu vec, náročnú na dĺžku konania a rozsah predpokladaného dokazovania. Žiada sa doplniť, že úplné priznanie sa obžalovaného Mgr. C. W. k trestnej činnosti, jeho úprimné oľutovanie, pomoc orgánom činným v trestnom konaní pri dokumentovaní trestnej činnosti, pomoc súdu vo forme priznania viny a tak zmiernenia rozsahu dokazovania, sú v súhrne takými okolnosťami prípadu, ktoré odôvodňujú zhovievavejší prístup súdu pri ukladaní trestu a možno ich zaradiť pod ustanovenie § 39 ods. 1 Trestného zákona. Preto nebolo potrebné v predmetnej veci „hľadať“ ďalšie, či iné okolnosti prípadu, resp. pomery páchatela v zmysle § 39 ods. 1 Trestného zákona tak, ako na to poukazuje prokurátorka v odvolaní.

Najvyšší súd nezistil žiadne také skutočnosti, ktoré by bránili v prípade obžalovaného Mgr. C. W. aplikovať ust. § 39 ods. 1 Trestného zákona.

Na základe vyššie uvedeného najvyšší súd konštatuje, že po prijatí vyhlásenie obžalovaného o vine, s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu bolo možné použiť ustanovenie § 39 Trestného zákona a tak znížiť obžalovanému trest pod dolnú hranicu trestnej sadzby.

Najvyšší súd sa stotožňuje s odôvodnením Špecializovaného trestného súdu, kde sa podrobne zaoberal uloženými trestami. Aj podľa názoru najvyššieho súdu, z predložených listinných dôkazov vyplýva, že obžalovaný sa spolu s manželkou stará o dve neplnoleté deti navštevujúce stredné školy, ktoré sú na obžalovaného v značnej miere odkázané. Z vykonaných dôkazov nevyplynula žiadna skutočnosť, z ktorej by bolo možné usúdiť, že obžalovaný sa riadne o svoje deti nestaral. Obžalovaný je živiteľom rodiny (aj po skončení služobného pomeru v PZ si založil živnosť na stavebné práce, pričom má podpísanú zmluvu o dielo s objednávatelom A.-R. s.r.o. R. R.) a uložením nepodmienečného trestu odňatia slobody, aj keď iba na dolnej hranici trestnej sadzby, by bolo takéto uloženie trestu pre obžalovaného a najmä jeho rodinu, ktorá je na jeho zárobky odkázaná, neprimerane prísne, čo by bolo v rozpore s ustanovením § 34 ods. 3 Trestného zákona, a preto postačuje aj trest kratšieho trvania.

Najvyšší súd si je vedomý, že pri trestných činoch korupcie, najmä pokiaľ ide o verejných činiteľov, nemožno zľahčovať konanie týchto páchatelov, avšak nemožno toto konanie ani generalizovať na všetkých páchatelov rovnako. Ukladanie trestu tak, ako bolo vyššie spomenuté, je potrebné riešiť jednotlivo pri každom trestnom čine s ohľadom na všetky okolnosti spáchania trestného činu, ale taktiež na osobu páchatela, jeho motív a zároveň mieru postihu rodinných príslušníkov.

Vzhľadom na vyššie uvedené najvyšší súd dospel k záveru, že všetky okolnosti prípadu a pomery páchatela v súhrne so zistenými poľahčujúcimi okolnosťami poskytl odvolaciemu súdu dostatočný podklad na vyslovenie záveru, že tresty, tak ako boli uložené napadnutým rozsudkom Špecializovaného trestného súdu, spĺňajú zásadu proporcionality trestu a taktiež sú v nich vyjadrené prvky represie,

individuálnej prevencie, generálnej prevencie a zároveň v dostatočnej miere vyjadrujú morálne odsúdenie páchatelia.

Odvolací súd preto považuje prvostupňové rozhodnutie za zákonné a správne, nezistil dôvod pre jeho zmenu v žiadnom smere, odvolanie prokurátorky považoval za nedôvodné, preto ho postupom podľa § 319 Trestného poriadku zamietol.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný ďalší riadny opravný prostriedok.